

Troost

Urbi et orbi in lockdown

Het is vrijdagavond 27 maart, de vooravond van de Goede Week. Paus Franciscus gaat voor in wat al van tevoren een historisch mediamoment wordt genoemd: een uitzonderlijke zegening van stad en wereld ('urbi et orbi') vanwege het coronavirus dat daarin rondwaart. Een regenachtige valavond in Rome levert een glanzend maar verlaten Sint-Pietersplein als decor. Geen mens te zien, Italië is in lockdown.

Een blauwe Ford Focus stopt bij een hek en gekleed in witte soutane stapt het hoofd van de Rooms-Katholieke Kerk daaruit. In zijn eentje, geen lijfwacht om hem heen, loopt hij de trappen van het plein omhoog. Zijn trouwe ceremoniaris, al even alleen, wacht hem op. Onder het bekende afdak van waar normaal gezien de massale openluchtvieringen met de paus worden geleid, zet hij een lezenaar neer voor de zichtbaar buiten adem geraakte bisschop van Rome, als startsein van een bijzondere gebedsviering voor het oog van miljoenen televisiekijkers die zij daar zelf niet zien.

Een diaken zingt het evangelie van de storm op het meer. De paus herhaalt de woorden: 'Tegen het vallen van de avond...' en begint zijn preek. 'Wekenlang al lijkt het erop dat het avond is geworden. Dichte duisternis heeft zich over onze pleinen, straten en steden gelegd; ze is ons leven gaan overheersen, ze vult alles met een oerverdovende stilte en een desolate leegte, die alles verlamt wanneer ze voorbijtrekt...'. Aan het eind van zijn toespraak duidt hij de kracht van dit moment op deze plek: 'Vanuit deze plaats, die van het rotsvaste geloof van Petrus verhaalt, wil ik jullie vanavond allemaal aan de Heer toevertrouwen. [...] Vanuit deze colonnade die Rome en de wereld omarmt, daalt Gods zegen op u neer als een troostende omhelzing.'

Achter de paus staat een kruisbeeld, afkomstig uit de San

Marcello al Corso. Het werd tijdens de pestepidemie van 1522 door Rome gedragen. Terwijl de paus het kust –wat of wie mag er deze dagen nog worden gekust–, klinkt een oud gebed: *Parce, Domine, populo tuo: ne in aeternum irascaris nobis*. Spaar, Heer, uw volk: blijf niet voor eeuwig op ons vertoorn.

Dan verschuift het beeld naar het portaal van de Sint-Pieter voor een voor protestanten misschien wat merkwaardig ritueel: de aanbidding van het allerheiligste. Waar de komende week bijna alle gelovigen verstoken zullen zijn van de viering van het avondmaal, zit de paus, nu in een witte kazuifel, op een stoel voor het altaar. De sacramentshymne van Thomas van Aquino –ook in ons *Liedboek* opgenomen als nr. 374– klinkt, waarna een indrukwekkende gebedslitanie volgt. Dan neemt de paus de monstrans van het altaar met daarin de gewijde hostie, in de Rooms-Katholieke devotie: Christus zelf. Bijna bezwijkend onder het gewicht loopt hij ermee naar buiten en zegent in stilte stad en wereld ermee.

Troost vanuit de omarming van een zuilengalerij. Door een oude, broze man in het wit die het heil van Christus en een groot deel van de sores van diens kerk met zich mee torst... De muziek, en vooral het orgel, mag dan altijd weer wat tegenvallen; visueel toonde het Vaticaan hier toch een bijzonder staaltje 'liturgie op afstand'. •

Afbeelding: De paus op het Sint-Pietersplein in Rome (Reuters)